

Nr 215.

Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen med förslag till lag angående ändring i 1 och 12 §§ lagen den 5 juli 1884 om skydd för varumärken; given Stockholms slott den 19 mars 1930.

Under åberopande av bilagda i statsrådet och lagrådet förda protokoll vill **Kungl. Maj:t** härmed, jämlikt § 87 regeringsformen, föreslå riksdagen att antaga härvid fogade förslag till lag angående ändring i 1 och 12 §§ lagen den 5 juli 1884 om skydd för varumärken.

Under Hans Maj:ts

Min allernådigste Konungs och Herres frånvaro:

GUSTAF ADOLF.

Georg Bismark.

F ö r s l a g

till

L a g

angående ändring i 1 och 12 §§ lagen den 5 juli 1884 (nr 29) om skydd för varumärken.

Häri genom förordnas, dels att 1 § sista stycket lagen den 5 juli 1884 om skydd för varumärken skall upphöra att gälla, dels ock att 12 § samma lag, vilken paragraf senast ändrats genom lag den 15 mars 1918 (nr 136), skall i nedan intagna delar hava följande ändrade lydelse:

12 §.

Den, som i utövning av näringsverksamhet

å varor, vilka han saluför eller eljest tillhandahåller, eller å kärl eller omslag (emballage), i vilka de förvaras, obehörigen sätter annans namn eller firma eller namnet på annans fasta egendom eller varumärke, som han vet vara för annans räkning registrerat; eller

för kännetecknande av sina varor obehörigen brukar sådan beteckning å anslag, skylt eller därmed jämförlig anordning eller i annons, cirkulär, prospekt, priskurant, bruksanvisning eller annan affärshandling; eller

inför till riket, saluför eller eljest tillhandahåller varor, vilka honom veterligen äro, enligt vad ovan sägs, olagligen märkta;

straffes med böter från och med tjugu till och med tvåtusen kronor eller, om synnerlig skada kommit av gärningen eller denna eljest är förenad med särdeles försvårande omständigheter, med fängelse från och med en månad till och med två år; ersätte ock all skada.

I fråga — — — av föreningen.

På den sakfälldes bekostnad skola de obehörigen använda namnen eller märken utplånas eller, om utplåningen ej kan ske annorledes, de märkta föremålen förstöras, såvida de fortfarande äro i den sakfälldes besittning eller han eljest förfogar över dem.

Förbrytelse, som — — — åtal angivits.

Denna lag skall träda i kraft den 1 januari 1931.

Utdrag av protokollet över justitiedepartementsärenden, hållet inför Hans Kungl. Höghet Kronprinsen-Regenten i statsrådet å Stockholms slott den 7 mars 1930.

Närvarande:

Statsministern LINDMAN, ministern för utrikes ärendena TRYGGER, statsråden LÜBECK, BESKOW, LUNDAVIR, BORELL, VON STEYERN, MALMBERG, LINDSKOG, BISSMÄRK, JOHANSSON, DAHL.

Efter gemensam beredning med chefen för handelsdepartementet anför chefen för justitiedepartementet, statsrådet Bissmark:

»Enligt 1 och 16 §§ i lagen den 5 juli 1884 om skydd för varumärken må inhemska näringsidkare och efter förordnande av Konungen även näringsidkare i främmande stat, jämte det han äger rätt att såsom varumärke begagna sitt namn eller sin firma eller namnet å honom tillhörig fast egendom, genom registrering förvärva uteslutande rätt att begagna särskilt varumärke för att i den allmänna handeln skilja sina varor från andras. Därjämte har numera möjlighet även beretts förening, som bildats för tillvaratagande av näringsidkares intressen, att, ändock att den icke driver näring, genom registrering förvärva uteslutande rätt för sina medlemmar att begagna visst varumärke (föreningsmärke). I 1 § sista stycket utsäges, att varumärke anbringas å själva varan eller å kärl eller omslag (emballage), vari den förvaras. Och i 12 § stadgas ansvar för den, som å varor, vilka till salu hållas, eller å kärl eller omslag, i vilka de förvaras, obehörigen sätter annans namn eller firma eller namnet på annans fasta egendom eller varumärke, som han vet vara för annans räkning registrerat, så ock för den, som håller till salu varor, vilka honom vederligen äro, enligt vad nu sagts, olagligen märkta; varjämte 13 § innehåller, att vad i 12 § stadgas skall, även om annans namn eller firma eller namnet på annan tillhörig fast egendom eller annans registrerade varumärke icke oförändrat återgivits, äga tillämpning, såvida ändringarna ej äro större, än att, oaktat skiljaktigheter i vissa delar, namnen eller märkena i sin helhet lätt kunna förväxlas.

Varumärkesskyddets omfattning enligt gällande svensk rätt.

Varumärkesskyddet är således enligt nuvarande svensk rätt begränsat att gälla endast ett varumärkes användande å varor eller deras emballage.

I utlandet däremot har flerstädes varumärkesskyddet en större omfattning. Så t. ex. medför enligt 5 § i den norska varumärkeslagen av den 2 juli 1910 *Utländsk lagstiftning.*

det genom registrering av varumärke kunna skydd även den verkan, att ingen annan än märkesinnehavaren må använda sådant märke på kungörelser, skyltar, prislistor, affärsbrev, rekommendationer, räkningar och dylikt, och 22 och 27 §§ av samma lag stadga påföljder för intrång i denna rätt. I Tyskland finnas liknande bestämmelser, och i ett flertal länder torde, även där uttryckliga stadganden härutinnan saknas, skyddet få anses vara av samma omfattning som i Norge och Tyskland.

Äldre krav
i vårt land.

Jämväl i vårt land hava sedan länge önskemål framkommit om varumärkesskyddets utsträckande på sätt som är fallet i norsk och tysk rätt.

Framställning av
patent- och
registrerings-
verket 1905.

Då patent- och registreringsverket i skrivelse den 28 november 1905 hemställde hos Kungl. Maj:t om vidtagande av åtgärder för en allmän revision av gällande författningar angående patent och varumärken, framhöll verket önskvärdheten av varumärkesskyddets utsträckande till annonser, prospekt o. d.

Riksdags-
motioner
1907 och
1908.

Vid riksdagarna 1907 och 1908 framkommo därefter i båda kamrarna motioner i liknande syfte (1907 nr 21 i första kammaren och nr 100 inom andra kammaren; 1908 nr 36 och 140 respektive), därvid motionärerna avsågo, att skyddet skulle omfatta varje slag av begagnande, däribland anbringandet i annonser, reklamer, priskuranter, affärsbrev, räkningar o. d., och framför allt ett begagnande för att uppdraga jämförelser och därvid framhålla egen vara såsom vida bättre eller överlägsen de varor, som vore betecknade med andras välkända varubenämningar.

Lagutskottet avstyrkte (utlåtandena nr 8 och 13 respektive) dessa motioner under anförande bl. a., att det brukande av annans varumärke, som bestode i en jämförelse, vore att beteckna som illojal konkurrens och att ur berörda synpunkt frågan vore beroende på Kungl. Maj:ts prövning med anledning av en riksdagens skrivelse av den 11 mars 1905 angående utredning om lagbestämmelser mot illojal konkurrens samt att, i den mån det förfarande motionärerna avsett vore att hänföra till intrång i annans varumärke, frågan kunde förväntas bliva föremål för Kungl. Maj:ts prövning vid en fullständig revision av varumärkeslagen, om vilken Kungl. Maj:t torde hava för avsikt att föranstalta.

Kamrarna följde vid båda riksdagarna utskottets hemställan.

Uttalande av
patentlag-
stiftnings-
kommittén
1915.

Den s. k. patentlagstiftningskommittén, som år 1908 tillsattes med uppdrag bland annat att verkställa revision av varumärkeslagen, återkom till frågan och yttrade i sitt 1915 avgivna betänkande med förslag till lag mot illojal konkurrens, att det vid en blivande revision av varumärkeslagen särskilt borde tillses, om icke skyddet för namn eller varumärke borde utsträckas att avse affärsskyltar, annonser, priskuranter etc. Sitt uppdrag att utarbeta förslag till ny varumärkeslag hann kommittén sedermera icke slutföra, innan dess arbete med utgången av år 1922 avbröts. Emellertid är frågan om en sådan revision för närvarande i annan ordning föremål för förberedande utredning inom handelsdepartementet.

Uttalande av
delegerade för
nordiskt sam-
arbete på
varumärkes-
rättens om-
råde 1926—
27.

I sammanhang med nyssnämnda utredning hava, efter initiativ från svensk sida, under åren 1926 och 1927 överläggningar hållits mellan delegerade för Sverige, Danmark, Finland och Norge rörande huvudgrunderna för ny lagstiftning angående varumärken, och hava delegerade härvid utan menings-

skiljaktighet uttalat sig för ett varumärkesskydd, omfattande även märkes användande på skyltar, i annonser, priskuranter, affärsbrev o. d.

I föreliggande fråga har slutligen Sveriges industriförbund den 15 december 1928 till Kungl. Maj:t avlåtit en skrivelse av väsentligen följande innehåll:

*Skrivelse
från Sve-
riges Indu-
striförbund
1928.*

Syftet med registrering av varumärke hade i viss mån blivit förfelat genom att den vid registreringen vunna uteslutande rätten till visst varumärke begränsats att gälla endast själva varan och dess förpackning. Industri och handel hade under de senaste åren i allt större utsträckning börjat använda reklam såsom hjälpmedel i försäljningsarbetet och i främsta rummet annonser och kataloger. Och även varumärken inarbetades nu för tiden hos allmänheten huvudsakligen med tillhjälp av sistnämnda båda reklammedel. Under dylika förhållanden stode det klart, att avsaknaden av möjlighet att genom registrering vinna skydd för ett varumärkes användande inom det numera vanligaste reklamområdet måste för affärslivet medföra avsevärda olägenheter. När en konkurrent i priskuranter och annat affärstryck begagnade sig av en annan firmas inregistrerade varumärke, så kunde den andra firmans härigenom tillfogas allvarligt avbräck i sin rörelse, dels direkt därigenom att den berövades en del av sina kunder, och dels indirekt för det fall att konkurrenten saluförde varor av sämre kvalitet, varigenom den andra firmans goda affärsrenommé äventyrades. Uppenbarligen kunde också den köpande allmänheten många gånger bliva ekonomiskt lidande på den förväxling mellan olika firmor, som åstadkommes genom ett illojalt användande av annans registrerade varumärke. För att det stöd åt näringslivet, som avsetts med den ifrågavarande lagstadgade registreringsrätten, icke skulle bliva illusoriskt, och för att varumärkesinstitutet såsom sådant ej skulle komma i misskredit, syntes en utvidgning av varumärkeslagens skyddsområde högeligen önskvärd. Med hänsyn till att inregistrerade varumärken under senaste tiden blivit föremål för illojalt användande i ökad utsträckning och på ett allt flagrantare sätt, ansåge industriförbundet, att åtgärder snarast borde vidtagas i syfte att få varumärkesregistreringens effektivitet ökad. Enligt vad industriförbundet inhämtat, vore det under allvarligt övervägande att för riksdagen framlägga ett på grundval av patentlagstiftningskommitténs betänkande utarbetat förslag till lag om illojal konkurrens. Det syntes förbundet under sådana förhållanden synnerligen lämpligt, att den tilltänkta lagen om illojal konkurrens samtidigt kompletterades med ett tilläggsstadgande till gällande varumärkeslag, varigenom ovan berörda möjlighet att utöva illojalt konkurrerande affärsverksamhet omintetgjordes.

I avvaktan på den allmänna revision av varumärkeslagen, som länge varit ifrågasatt men som på grund av vissa förhållanden, vartill jag senare skall återkomma, ännu torde komma att dröja någon tid, har jag ansett det böra utredas, huruvida icke varumärkesskyddet borde redan nu, utan samband med en sådan revision, utvidgas, och utredningen uppdrogs åt nuvarande generaldirektören H. Hjertén, vilken sedan 1926 såsom sakkunnig biträdd i handelsdepartementet för utredning av lagstiftningsfrågor på det industriella rättsskyddets område.

*Utrednings-
uppdrag åt
general-
direktör
Hjertén.*

Resultatet av generaldirektör Hjerténs utredning föreligger i en i oktober 1929 avlämnad promemoria i ämnet med utkast till lag angående ändring i vissa delar av varumärkeslagen. Lagutkastet torde få fogas såsom Bil. *Utkast* till detta protokoll.

*Utkast till
lag ang.
ändring i
varumärkes-
lagen.*

Över detta utkast hava patent- och registreringsverket samt kommerskollegium avgivit särskilda utlåtanden, därvid kommerskollegium tillika överläm-

Yttranden.

nat av kollegium införskaffade yttranden från Sveriges industriförbund, Sveriges grossistförbund, Sveriges köpmannaförbund och samtliga handelskamrar i riket med undantag av Gotlands handelskammare. Vidare hava fullmäktige i Järnkontoret, Sveriges hantverksorganisation, Svenska föreningen för industriellt rättsskydd och Svenska tidningsutgivareföreningen avgivit yttranden.»

*Behovet av
separat lag-
ändring.
Den sakkunnige.*

Efter redogörelse för lagutkastet yttrar departementschefen vidare:
»Den sakkunnige har angående behovet av lagändring anfört: Den i ärendet förebragta utredningen gäve vid handen, att vår gällande varumärkeslag i nu förevarande avseende ej motsvarade de krav på effektivitet, som med fog kunde ställas å en tidsenlig lagstiftning i ämnet. Att skydda ett varumärke mot obehörigt användande å varor eller deras emballage men däremot icke t. ex. å anslag, som hänförde sig till varorna, eller i annonser eller priskuranter, vari dessa utbjödes, måste betecknas såsom mindre följdriktigt. Missbruk av detta senare slag förekomme sedan länge i stor omfattning, utan att möjlighet för närvarande funnes att med utsikt till framgång beivra desamma. Att detta kunde lända till betydande men ej blott för varumärkesinnehavaren utan även för den köpande allmänheten, vore uppenbart. Såsom ock från olika håll betonats, vore ej sällan detta men till och med större än den skada, som vållades genom varumärkets begagnande å varorna eller deras emballage; den stora spridning, som vanligen gäves åt annonser, priskuranter och dylika reklammedel, gjorde dem till särskilt skarpa vapen i den allt hårdare kampen för vinnande av kunder.

Efter att hava vägt lämpligheten av en omedelbar reform på området mot önskvärdheten av ett uppskov med frågans lösning till en allmän revision av varumärkeslagen, har den sakkunnige kommit till det resultatet, att frågan borde redan nu upptagas till prövning.

Utlåtanden.

Patent- och registreringsverket har icke funnit anledning till någon erinran mot lagutkastet.

De av kommerskollegium hörda näringsorganisationerna hava i regel mycket varmt förordat den föreslagna utsträckningen av varumärkesskyddet. Många av handelskamrarna hava framhållit behovet av lagändring och önskvärdheten att den komme till stånd snarast utan avvaktan på en allmän revision av varumärkeslagen. Endast handelskammaren för Örebro och Västmanlands län har antytt, att den haft uppfattningen att det varit lämpligast, om den nu ifrågasatta lagändringen fått anstå till dess den pågående utredningen om en allmän revision av varumärkeslagen kunnat slutföras, men då effektiviteten av varumärkesskyddet lämnade mycket övrigt att önska och olägenheterna därav på senare tid syntes hava starkt ökats, så har även denna handelskammare ansett, att ett uppskov med den nu föreslagna lagändringen icke borde ifrågakomma. Vissa handelskamrar hava framhållit sambandet mellan förevarande fråga och frågan om en lagstiftning mot illojal konkurrens i allmänhet och särskilt mot illojal reklam, därvid de uttalat önskvärdheten utav en sådan mera omfattande lagstiftning mot den illojala konkurrensen dock utan att för den skull anse den föreslagna särskilda lagändringen opåkallad.

Sveriges industriförbund åberopar i sitt yttrande, att ett antal av dess medlemmar på det livligaste tillstyrkt lagändringen samt att Svenska reklamförbundet i yttrande till industriförbundet givit sin fulla anslutning till förslaget under betonande att den nuvarande lagens otillräcklighet belysts vid olika diskussionstillfällen inom reklamförbundet och att fullkomlig enighet rått om nödvändigheten av en snar revision av lagen.

Sveriges köpmannaförbund har framhållit, att i den affärsreklam, som alltmera intensivt bedreves genom annonser, prospekt, kataloger, priskuranter och annat tryck, det ofta satts i system av mindre noggranna företag att däri anbringa kända fabriks- eller handelsfirmors namn, bild av fabrik eller varumärke och att denna illojala trafik alltmera utvecklats med åren utan att laga åtgärder kunde ifrågakomma. Då det föreliggande förslaget till lagändring skänkte de lojalt arbetande affärsmännen möjlighet att stäcka dessa missförhållanden, förordade förbundet varmt detsamma, varjämte förbundet framhöll nödvändigheten av att reformen snarast genomfördes för att förhindra dessa illojala metoder att utvecklas och skapa rent olidliga förhållanden.

Kommerskollegium, som i sitt eget utlåtande anslutit sig till yrkandet om ett snabbt framläggande av förslag till lag mot illojal konkurrens eller åtminstone mot illojal reklam, anför i principfrågan huvudsakligen följande: Beträffande det remitterade lagutkastet ansåge kollegium den i remissakten befintliga och av kollegium förebragta utredningen otvetydigt giva vid handen, att det skydd, varumärkeslagen lämnade mot obehörigt brukande av annans varumärken och därmed jämställda beteckningar, vore synnerligen otillfredsställande liksom att en utsträckning av varumärkesskyddet i minst den omfattning, som i det remitterade utkastet angivits, vore behöflig samt av industriens och handelns organisationer enstämmigt och livligt önskad. Ehuru för närvarande en utredning påginge om en allmän revision av varumärkeslagen, hade kollegium ansett behovet påkalla, att de nu föreliggande varumärkesfrågorna oberoende därav gjordes till föremål för särskild lagstiftning genom proposition till 1930 års riksdag, då den allmänna revisionen, delvis på grund av internationella förhållanden, ej torde kunna verkställas inom den närmaste tiden.

Fullmäktige i Järnkantoret säga sig hava med tillfredsställelse tagit kännedom om det föreliggande förslaget, som anses tillgodose industriens önskemål, och tillstyrka detsamma.

Sveriges hantverksorganisation instämmer på det livligaste i lagutkastets syfte.

Svenska föreningen för industriellt rättsskydd finner den utsträckning av varumärkesskyddet, som utkastet innebär, vara synnerligen av behovet påkallad och ägnad att undanröja en brist i nuvarande lagstiftning, som gjort sig i hög grad kännbar. Föreningen tillstyrker livligt den föreslagna utvidgningen men understryker samtidigt såväl det trängande behovet av en fullständig revidering av den egentliga varumärkeslagstiftningen som även vårt lands alltmer iögonenfallande efterblivenhet i fråga om lagstiftning mot illojal konkurrens. Föreningen framhåller därvid särskilt, att det icke minst

för varumärkesrättens del gällde, att ett effektivt skydd icke kunde åstadkommas, utan att rätten till varumärke kompletterades genom bestämmelser mot illojalt användande av beteckningar, som vore ägnade att framkalla förväxlingar med annans näringsverksamhet.

Svenska tidningsutgivareföreningen har anfört, att om tidningsutgivare respektive boktryckare skulle kunna ställas till ansvar enligt tryckfrihetsförordningen för sådant användande i annonser och affärstryck av varumärken, som enligt den ifrågasatta lagen vore straffbart, och de således skulle underkastas starkt ökade risker på ett område, vilket till stor del undandroge sig deras kontroll, föreningen icke skulle kunna annat än i denna del avstyrka lagförslaget, men att föreningen i annat fall icke skulle hava något att i sak erinra däremot.

Departementschefen.

Angående behovet av en utsträckning av varumärkesskyddet i den riktning, som föreslagits, ansluter jag mig i allo till vad den sakkunnige anfört, och genom de yttranden i ärendet, för vilkas huvudsakliga innehåll här förut redogjorts, anser jag detta behov vara ställt utom allt tvivel och icke erfordra ytterligare motivering.

I fråga om sambandet mellan den nu föreslagna partiella reformen och den allmänna revisionen av varumärkeslagen, om vilken utredning pågår, har den sakkunnige framhållit, att på grund av vissa förhållanden, delvis av internationell natur, denna utredning ännu icke fortskridit så långt, att något förslag i ämnet kunnat underställas vederbörande myndigheters och näringsorganisationers yttrande, att betydande ändringar och kompletteringar av nu gällande lag vore under övertvägande, samt att i åtskilliga svårösta frågor meningarna med all sannolikhet komme att bryta sig mot varandra och att därigenom avsevärd tidsutdräkt kunde vållas. Å andra sidan torde nu föreliggande fråga kunna betecknas som jämförelsevis fristående från övriga spörsmål inom varumärkesrätten, och genomförandet av en partiell reform sådan som den föreslagna synes icke kunna på ett menligt sätt föregripa den allmänna revisionen. Vid sådant förhållande och då den åsikten icke torde kunna jävas, att det nuvarande tillståndet innebär ett allvarligt missförhållande, anser jag, att tillmötesgåendet av det från näringslivets representanter uttalade önskemålet om en partiell reform, vilket kommit till uttryck jämväl i de avgivna yttrandena, icke bör uppskjutas med tanke på den förestående allmänna revisionen av varumärkeslagen.

Lika litet finner jag ett sådant uppskov motiverat av det i sig självt berättigade kravet på en lagstiftning mot illojal konkurrens i allmänhet eller mot illojal reklam. Obehörigt begagnande av annans namn eller varumärke, som här avses, är givetvis en form av illojal konkurrens, men en speciallagstiftning på området torde alltid komma att vara behövlig, och de frågor, som behandlas i det nu ifrågasatta lagändringsförslaget, höra hemma under denna speciallagstiftning och icke, som en handelskammare förmenat, under en lagstiftning mot illojal konkurrens eller illojal reklam. Förberedelserna för en sådan lagstiftning hava ännu icke så fortskridit, att ett förslag kunnat framläggas för denna riksdag, men då det icke finnes något hinder att giva de nu avhandlade frågorna en fristående lösning och de fördelar, som skulle vinnas genom den

ifrågasatta lagändringen, måste betecknas såsom betydande, har jag ansett mig böra förorda en sådan fristående lösning.

Svenska tidningsutgivareföreningen har berört frågan om sambandet mellan den nu ifrågasatta lagändringen och tryckfrihetsförordningen.

Den sakkunnige hade redan upptagit denna fråga till undersökning och där- om yttrat: Tvekan kunde möjligen yppas, huruvida ej ett förbud i varumärkes- lagen mot begagnande av annans varumärke i annonser, priskuranter, cirkulär och annat affärstryck krävde motsvarande ändring i tryckfrihetsförordningen. Så torde emellertid enligt den sakkunniges mening icke vara förhållandet. I § 1 mom. 1 tryckfrihetsförordningen uttalades visserligen, att 'ej må någon i annan ordning eller i annat fall än denna lag stadgar kunna för tryckt skrifts innehåll tilltalas eller straffas'. Men att härav skulle följa, att ett sådant nyttjande av annans varumärke, som nyss angivits, kunde beivras, endast om ansvar därför funnes stadgat i tryckfrihetsförordningen, torde näppeligen böra antagas. Vore så händelsen, skulle följdriktigt detsamma också gälla i fråga om ett begagnande av annans märke i en bruksanvisning eller annat meddelande å en varan påklistrad tryckt etikett, något som tydligen skulle göra varumärkeslagens ansvarsbestämmelser skäligen värdelösa; i praxis torde ej heller en dylik rättstillämpning hava förekommit. Användande i tryck av ett varumärke berörde icke den yttrandefrihet, som tryckfrihetsförordningen avsåge att värna. Det torde alltså vara berättigat att i detta sammanhang principiellt bortse från tryckfrihetsförordningen.

Jag anser den slutsats, till vilken den sakkunnige kommit, riktig. Vad som straffas är icke publiceringen av det tryck, vari annans varubeteckning före- kommer, lika litet som användandet i och för sig av sådan varubeteckning utan användandet av beteckningen eller det tryck, där den förekommer, *i närings- verksamhet för kännetecknande av egna varor*, d. v. s. ett användande på så- dant sätt, att eventuella kunder kunna bibringas den uppfattningen, att de salu- förda varorna härstamma från visst annat företag eller äro av dess välkända kvalitet. Förhållandet är analogt med det fall, att ett bedrägeribrott begås med tillhjälp av en tidningsannons, och det har icke förekommit tvekan om att detta kan straffas utan åberopande av tryckfrihetsförordningen. Som den sakkunnige anmärkt, har det ej heller satts i fråga, att straff utan åberopande av tryckfrihetsförordningen kan ådömas för sådant begagnande av annans tryckta varumärke, som består i påklistrande å varan av bruksanvisning eller tryckt etikett, däri varumärket förekommer. Farhågor i den av tidningsutgi- vareföreningen antydda riktningen synas således vara ogrundade och böra icke utgöra hinder för den ifrågasatta lagändringen.

Den sakkunnige har ifrågasatt, om man ej i visst hänseende drivit sitt krav på varumärkesskyddets utvidgande längre än vederbort. Han anför i detta hänseende: I en del uttalanden syntes man vilja påyrka förbud mot allt begag- nande av annans varumärke såväl å varor och deras emballage som i annonser, prospekt o. d., även där märket begagnades endast för anställande av jämförelse

Samband med tryck- frihetsför- ordningen.

Den sak- kunnige.

Departem-entschefen.

Viss be- gränsning av den före- slagna re- formen.

Den sak- kunnige.

mellan egna och annans varor; av naturliga skäl förekomme detta sistnämnda mestadels blott i fråga om ordmärken, ej beträffande figurmärken. Att förbjuda varje sådan jämförelse torde icke vara tillrådligt. Väl torde detta vara motiverat för det fall, att vid jämförelsen lämnades en eller annan oriktig uppgift till förmån för den egna varan eller till förringande av annans. Men då vore det den osannfärdiga reklam eller det nedsättande av annans näring, som låge häri, och ej själva användandet av varumärket, som borde straffas. Stadganden av förstnämnda innebörd hörde därför, i den mån ej allmänna strafflagen kunde tänkas tillämplig, hemma i en lagstiftning mot illojal konkurrens och borde således tagas under omprövning i samband med frågan om genomförande hos oss av mera omfattande lagbestämmelser i sagda ämne än de nu gällande. Ett *generellt* förbud även mot anställande av en fullt sanningsenlig jämförelse — låt vara att annans märke därvid komme till användning för betecknande av *hans* varor — skulle, syntes det, lägga alltför tyngande band på konkurrensen och ej verka till fromma för den köpande allmänheten. Det borde därför i varumärkeslagen förbjudas en näringsidkare allenast att begagna annans varumärke såsom kännetecken för *sina egna* varor, d. v. s. för att, såsom i § varumärkeslagen uttryckte det, i den allmänna handeln skilja sina varor från andras. Härmed vore dock ingalunda sagt, att icke även vid en sanningsenlig jämförelse kunde inträffa, att annans varumärke begagnades på ett sätt, som borde falla under varumärkeslagen, t. ex. om märket funnes så återgivet i en annons, att det åtminstone vid en icke särskilt omsorgsfull granskning lätt fattades såsom åsyftande ej märkesinnehavarens utan annonsörens varor.

Yttranden. *Sveriges köpmannaförbund* har däremot i sitt yttrande hemställt, att det måtte stadgas förbud jämväl mot användande av annans varumärke för anställande av jämförelse mellan egen och annans vara, och har därvid anfört som skäl, *att* ett medgivande av sådan jämförelse kunde komma att i ej ringa mån minska lagens effektivitet, *att* syftet med en sådan jämförelse icke kunde vara annat än att antingen söka förringa annans vara eller varumärke eller att försöka bibringa allmänheten den uppfattningen, att den egna varan vore av märkesinnehavarens välkända kvalitet, *att* det vore ytterst svårt att bevisa, i vad mån sistnämnda förfarande fölle under lagen, *samt att* det i praktiken förekomme ytterst få fall, då en jämförelse kunde vara påkallad med möjlighet att genomföras under fullt lojala former.

Stockholms handelskammare, Smålands och Blekinge handelskammare, Skånes handelskammare samt handelskammaren för Örebro och Västmanlands län hava berört samma fråga men nöjt sig med att, under åberopande av det missbruk, som kunde äga rum utan att falla under varumärkeslagen, framhålla önskvärdheten av ett snart genomförande av utsträckt lagstiftning mot illojal konkurrens. Skånes handelskammare och handelskammaren för Örebro och Västmanlands län hava därvid uttalat sig mot ett generellt förbud mot användande av annans varumärke.

Kommerskollegium, som omnämner dessa yttranden, har, enligt vad förut nämnts, anslutit sig till yrkandet om skyndsamt framläggande av förslag till

lag mot illojal konkurrens men icke haft något att erinra mot det framlagda lagutkastet.

Jag anser lika med den sakkunnige, att ett generellt förbud mot användande av annans varumärke, som omfattade också en fullt sanningsenlig jämförelse, skulle lägga alltför tyngande band på konkurrensen och ej verka till fromma för den köpande allmänheten, och jag kan ej finna, att detta omdöme jävats av vad Sveriges köpmannaförbund anfört. Fall torde ej saknas, då en jämförelse i sig själv kan hava fog för sig och kan genomföras under fullt lojala former. Om man ställer sig på denna ståndpunkt, torde stadganden, avsedda att träffa en vid jämförelsen lämnad oriktig uppgift, höra hemma i en lagstiftning mot illojal konkurrens och icke böra upptagas i varumärkeslagen.

Departement-
chefen.

Ett önskemål om varumärkesskyddets utsträckning i ett annat avseende har framställts av handelskammaren i Gävle, som funnit det föreslagna varumärkesskyddet vara för snävt, enär det ej förbjöde missbruk av firma eller varumärke, som toge sig uttryck i begagnande av vedertagna förkortningar av firmanamn eller i kända figurmärkens översättande i ordmärken.

Förkortning
av firma-
namn m. m.

Kommerskollegium har funnit vad sålunda anförts, särskilt i fråga om 'översättning' av varumärke, värt beaktande men dock ifrågasatt, huruvida det nu föreliggande lagutkastet lämpligen borde kompletteras med stadgande av den utav handelskammaren föreslagna innebörden.

Enligt min mening berör handelskammarens förslag frågor, vilka falla utom ramen för den nu ifrågasatta partiella reformen av varumärkeslagen och böra prövas först i samband med den kommande allmänna revisionen därav.

Som speciell motivering till utkastet har den sakkunnige anfört:

Nuvarande sista stycket i 1 § kunde uppenbarligen icke kvarstå oförändrat, och då vad där sades sedermera i utvidgad form komme till indirekt uttryck i den nya 12 §, hade nämnda stycke i 1 § funnits böra helt utgå.

Speciell
motivering.

Den sak-
kunnige.

I 12 § första stycket enligt dess nya avfattning hade uttalats, att gärningen för att vara straffbar skulle hava begåtts i utövning av näringsverksamhet, varjämte den nu gällande begränsningen till varor, 'vilka till salu hållas', uteslutits och med saluförande likställtts annat tillhandahållande av varor. Härav följde, att enligt utkastet varorna även kunde vara avsedda exempelvis till uthyrning. Med apparater för rengöring, golvboning och andra ändamål förekomme detta ej sällan, och giltig anledning torde saknas att icke göra lagen tillämplig i dylika fall. Utkastet överensstämde härutinnan med den tyska varumärkeslagen, sådan denna torde vara att tolka.

Vidare hade jämväl införsel hit till riket av olagligen märkta varor ansetts böra beläggas med ansvar. Motsvarigheter härtill återfunnes i viss mån i förordningen angående patent och lagen om skydd för vissa mönster och modeller samt även i främmande lagstiftning på varumärkesrättens område. Möjligheten att ingripa redan på detta tidigare stadium — innan varorna ännu kommit ut i allmänna marknaden — kunde vara av ej ringa betydelse.

'Anslag' eller 'skylt', som omnämndes i den föreslagna lagtexten, behövde icke vara anbragt omedelbart intill varorna eller i deras närhet utan kunde

också förekomma utanpå affärslokalen, å allmänna anslagstavlor etc. Vid sidan av 'anslag' och 'skylt' upptog utkastet 'därmed jämförlig anordning', och avsåges härvid varumärkes användande t. ex. å en affärsvagn. Med 'annons' menades icke endast tidningsannonser utan jämväl annonser å husväggar, i spårvagnar o. s. v. Under uttrycket 'annan affärshandling' fölle bland annat kostnadsförslag och affärsbrev. Muntliga meddelanden kunde däremot enligt utkastet aldrig konstituera intrång i rätt till varumärke; att sträcka varumärkesskyddet så långt hade icke ansetts böra ifrågakomma.

Även i fall, då det använda märket ej stode i direkt förbindelse med en vara, gällde, för att märkesintrång skulle vara för handen, alltid såsom förutsättning, att märket hänförde sig till varan på ett sådant sätt, att det framstode som en beteckning för denna. När så vore händelsen, torde icke möta alltför stora svårigheter att avgöra. Hade två fått samma märke registrerat för olika varuslag, hade envar av dem rätt att begagna märket, dock ej så att det framstode såsom hänförligt till det slag av varor, för vilket den andre vunnit registrering.

Att utsträcka den i tredje stycket av 12 § angivna påföljd att gälla även för fall, då varumärke obehörigen använts i annons, cirkulär, prospekt, priskurant, bruksanvisning eller annan affärshandling, torde möta betänkligheter och ej vara av det praktiska behovet påkallat.

Tydligen borde det nyinförda skyddet komma jämväl äldre varumärke till del, såvitt anginge dylikt märkes användande efter den nya lagens ikraftträdande. Om, såsom föreslagits, denna förklarades skola träda i kraft först med 1931 års ingång, torde några särskilda övergångsbestämmelser, avsedda att bereda affärsvärlden tillfälle att anpassa sig efter de ändrade förhållandena, icke erfordras. Den tid, som, under förutsättning att förslag i ämnet framlades för 1930 års riksdag och vunne dess bifall, komme att förflyta mellan lagens utfärdande och ikraftträdande, syntes härutinnan vara till fyllest.

Departementschefen.

Till vad den sakkunnige sålunda anfört har jag intet att erinra utöver vad som föranledes av ett par anmärkningar, som framstälts i vissa i ärendet angivna yttranden.

Så har Svenska föreningen för industriellt rättsskydd beträffande den föreslagna texten till 12 § första stycket anmärkt, att saluhållande, införsel och tillhandahållande av vara, vara ett märke anbragts, icke utgjorde något 'användande' i vanlig mening av det å varan anbragta märket samt att den konstlade utvidgning av begreppet 'användning', som sålunda vidtagits, syntes mindre lämplig och syntes göra lagtexten mera invecklad än erforderligt vore.

I anledning av vad sålunda erinrats har jag i formellt hänseende låtit omarbета stadgandet.

Skånes handelskammare har anmärkt mot att bestämmelsen i 12 § tredje stycket om utplåning av obehörigen anbragta märken eller förstöring av obehörigen märkta föremål ej utsträckts att gälla för cirkulär, prospekt och andra affärshandlingar, även om dessa fortfarande vore i den sakfälldes besittning. Kommerskollegium har tillstyrkt ändring i det av handelskammaren angivna

syftet, då kollegium ej kunnat finna, att bärande skäl anförts för att behandla nämnda affärshandlingar annorlunda än t. ex. papperseballage.

Då avgörande betänkligheter icke syntes mig böra möta mot att låta tredje stycket helt ansluta sig till första stycket, har stadgandet i fråga ändrats i överensstämmelse därmed.»

Föredraganden uppläser härfter ett i enlighet med vad sålunda anförts omarbetat förslag till *lag angående ändring i 1 och 12 §§ lagen den 5 juli 1884 (nr 29) om skydd för varumärken*, vilket förslag är av den lydelse, bilaga till detta protokoll utvisar, samt hemställer, att lagrådets utlåtande över förslaget måtte för det i § 87 regeringsformen angivna ändamålet inhämtas genom utdrag av protokollet.

Till denna av statsrådets övriga ledamöter biträdda hemställen behagar Hans Kungl. Höghet Kronprinsen-Regenten lämna bifall.

Ur protokollet:
Ragnar Kihlgren.

Förslag

till

Lag

angående ändring i 1 och 12 §§ lagen den 5 juli 1884 (nr 29) om skydd för varumärken.

Härigenom förordnas, dels att 1 § sista stycket lagen den 5 juli 1884 om skydd för varumärken skall upphöra att gälla, dels att 12 § samma lag, vilken paragraf senast ändrats genom lagen den 15 mars 1918 (nr 136), skall i nedan intagna delar hava följande ändrade lydelse:

12 §.

Den, som i utövning av näringsverksamhet

å varor, vilka han saluför eller eljest tillhandahåller, eller å kärl eller omslag (emballage), i vilka de förvaras, obehörigen sätter annans namn eller firma eller namnet på annans fasta egendom eller varumärke, som han vet vara för annans räkning registrerat; eller

för kännetecknande av sina varor obehörigen brukar sådan beteckning å anslag, skylt eller därmed jämförlig anordning eller i annons, cirkulär, prospekt, priskurant, bruksanvisning eller annan affärshandling; eller

inför till riket, saluför eller eljest tillhandahåller varor, vilka honom veterligen blivit obehörigen märkta;

straffes med böter från och med tjugu till och med tvåtusen kronor eller, om synnerlig skada kommit av gärningen eller denna eljest är förenad med särdeles försvärande omständigheter, med fängelse från och med en månad till och med två år; ersätte ock all skada.

I fråga — — — av föreningen.

På den sakfälldes bekostnad skola de obehörigen använda namnen eller märkena utplånas eller, om utplåningen ej kan ske annorledes, de märkta föremålen förstöras, såvida de fortfarande äro i den sakfälldes besittning eller han eljest förfogar över dem.

Förbrytelse, som — — — åtal angivits.

Denna lag skall träda i kraft den 1 januari 1931.

Bil. Utkast.

U t k a s t

till

L a g**angående ändring i vissa delar av lagen den 5 juli 1884 (nr 29) om skydd för varumärken.**

Härigenom förordnas,

dels att 1 § sista stycket i lagen den 5 juli 1884 om skydd för varumärken skall utgå,

och dels att 12 § i samma lag, vilken paragraf senast ändrats genom lagen den 15 mars 1918 (nr 136), skall i nedan angivna delar hava följande nya lydelse:

12 §.

Den, som i utövning av näringsverksamhet såsom kännetecken för sina varor obehörigen använder annans namn eller firma eller namnet på annans fasta egendom eller varumärke, som han vet vara för annans räkning registrerat, straffes med böter från och med tjugu till och med tvåtusen kronor eller, om synnerlig skada kommit av gärningen eller denna eljest är förenad med särdeles försvårande omständigheter, med fängelse från och med en månad till och med två år; ersätte ock all skada. Med användande av namn eller annan ovan omförd beteckning avses här dess anbringande å varor eller å kärl eller omslag (emballage), vari de förvaras, ävensom införsel till riket, saluförande eller annat tillhandahållande av obehörigen märkta varor så ock beteckningens brukande å anslag, skylt eller därmed jämförlig anordning eller i annons, cirkulär, prospekt, priskurant, bruksanvisning eller annan affärshandling. För införsel, saluförande eller annat tillhandahållande av obehörigen märkta varor må icke någon sakfällas, utan så är, att han handlat med vetskap om varornas obehöriga märkning.

I fråga — — — — av föreningen.

Dömes någon för obehörigt användande å varor eller deras emballage eller å anslag, skylt eller därmed jämförlig anordning av annan tillkommande beteckning, skall denna på den sakfälldes bekostnad utplånas eller, om utplåningen ej kan ske annorledes, de märkta föremålen förstöras, såvida de fortfarande äro i den sakfälldes besittning eller han eljest förfogar över dem.

Förbrytelse, som — — — — åtal angivits.

Denna lag skall träda i kraft den 1 januari 1931.

Utdrag av protokollet, hållet i Kungl. Maj:ts lagråd den 17 mars 1930.

N ä r v a r a n d e:

justitieråden STENBERG,
APPELBERG,
TISELIUS,
regeringsrådet SÖDERWALL.

Enligt lagrådet tillhandakommet utdrag av protokollet över justitiedepartementsärenden, hållet inför Hans Kungl. Höghet Kronprinsen-Regenten i statsrådet den 7 mars 1930, hade Kungl. Maj:t förordnat, att lagrådets utlåtande skulle för det i § 87 regeringsformen angivna ändamålet inhämtas över upprättat förslag till *lag angående ändring i 1 och 12 §§ lagen den 5 juli 1884 (nr 29) om skydd för varumärken*.

Förslaget, som finnes bilagt detta protokoll, hade inför lagrådet föredragits av revisionssekreteraren Emil Sandström.

Lagrådet lämnade förslaget utan anmärkning.

Ur protokollet:
Ragnar Kihlgren.

*Utdrag av protokollet över justitiedepartementsärenden, hållet inför
Hans Kungl. Höghet Kronprinsen-Regenten i statsrådet
å Stockholms slott den 19 mars 1930.*

Närvarande:

Statsministern LINDMAN, ministern för utrikes ärendena TRYGGER, statsråden
LÜBECK, BESKOW, LUNDVIK, BORELL, VON STEYERN, MALMBERG, LINDSKOG,
BISSMARK, JOHANSSON, DAHL.

Chefen för justitiedepartementet, statsrådet Bissmark, anmäler, att lagrådet i utlåtande den 17 mars 1930 lämnat utan anmärkning det till lagrådet den 7 mars 1930 remitterade förslaget till *lag angående ändring i 1 och 12 §§ lagen den 5 juli 1884 om skydd för varumärken*.

Under förmälan, att i lagförslaget vidtagits ett par smärre redaktionella jämkningar, hemställer föredraganden, att förslaget måtte genom proposition föreläggas riksdagen till antagande.

Med bifall till denna av statsrådets övriga ledamöter biträdda hemställer förordnar Hans Kungl. Höghet Kronprinsen-Regenten, att till riksdagen skall avlåtas proposition av den lydelse, bilaga till detta protokoll utvisar.

Ur protokollet:

H. Stefenson.